

Nauczanie języków online

Przygotowanie materiałów do nauki języków i prowadzenie kursów językowych on-line w systemie kształcenia na odległość stało się wyzwaniem cywilizacyjnym zarówno dla organizatorów edukacji językowej, jak i dla nauczycieli.

Prespektywa europejska

Z perspektywy europejskiej widać jasno określone priorytety sformułowane w strategii lizbońskiej dotyczącej edukacji. Mimo problemów, są one dość konsekwentnie wprowadzane w życie. Poszanowanie różnorodności językowej i kulturowej, konieczność uczenia się przez całe życie oraz rozwój e-learningu stawiają wyzwania, które mogą być podjęte z uwzględnieniem tradycji każdego narodowego systemu edukacji oraz potrzeb instytucji, która podejmuje realizację tej formy nauczania w ramach własnej oferty kursów. Podkreśla się znacznie samokształcenia i autonomii ucznia w nauce języków. Różnojęzyczność (*plurilingualizm*) i wielojęzyczność (*multilingualizm*) to terminy, które pojawiają się prawie w każdym ważnym dokumencie UE nt. edukacji językowej. Istotna jest więc znajomość wielu języków, mimo, że 70 %

respondentów badań ankietowych wskazuje j. angielski jako podstawowy język dla Europejczyków. Priorytety europejskie przekładają się wyraźnie na potrzeby uczniów zarówno młodych, jak i dorosłych oraz starszych. Możliwość znalezienia miejsca pracy jest realną szansą tylko dla znających języki. Konieczna jest znajomość zarówno języka ogólnego, jak i zawodowego. Co więcej, utrzymanie zdobytych sprawności językowych na poziomie zapewniającym płynną komunikację wymaga uczenia się języków przez całe życie. Potrzeba godzenia życia rodzinnego i zawodowego z nieustannym uczeniem się języków i pogłębianiem rozumienia kultur powoduje, że e-learning staje się jedynym skutecznym systemem uczenia się dostępnym dla dorosłych. Ludzie starsi często podejmują naukę języka obcego w celu utrzymania sprawności pamięci lub spełnienia marzeń. Chętniej będą uczyć się bez konieczności wychodzenia z domu. Nie jest do końca prawdą, iż osoby starsze mają szczególnie duże trudności z opanowaniem prostej obsługi komputera. Dla nich również e-learning jest atrakcyjny.

Materia języka

Wielowymiarowość procesu przyswajania języka obejmuje opanowanie zarówno elementów języka, tj. słownictwa i struktur językowych czy fonetyki i pisowni, jak też warstwy kulturowej i psychologicznej z zakresu komunikacji międzyludzkiej oraz emocji, a także niuansów i wieloznaczności wypowiedzi językowych zależnych od kontekstu. Na sferę czysto lingwistyczną stanowiącą centrum zainteresowania tradycyjnej metodyki nauczania nakłada się sfera kultury ogólnej i zawodowej integralnie związana z językiem oraz czynniki interkulturowe. Nauczanie języka obcego przez internet wydaje się więc być znacznie trudniejsze niż nauczanie innych przedmiotów. Złożoność procesu nauki języka stawia wyjątkowo wysokie wymagania przygotowywanym materiałom oraz nauczycielom prowadzącym kursy językowe on-line.

Kompetencje nauczyciela

W systemie edukacji niestacjonarnej nauczyciel z zasady nie jest źródłem treści kursu, a w przypadku kursu językowego, źródłem języka, gdyż treść powinna w całości znajdować się w przygotowanych wcześniej materiałach. Nie bez znaczenia jest umiejętność wykorzystywania interakcji międzyludzkich ponad dystansem geograficznym, czyli uczenie grupy wielonarodowej. Do obowiązków nauczyciela zarówno w tradycyjnym nauczaniu języków jak i w nauczaniu on-line należy np. wspieranie procesu kształcenia poprzez kontrolę czy odbywa się on regularnie i czy student uczy się systematycznie. Praca nauczyciela polega więc na ocenianiu, które aspekty zostały opanowane poprawnie, a które wymagają dopracowania.

Od nauczyciela uczącego języka obcego w systemie online powinno się wymagać:

- doskonałej sprawności w korzystaniu z narzędzi e-learningowych,
- umieszczania na platformie lub tablicy multimedialnej materiałów edukacyjnych
- prowadzenia dyskusji w komunikacji synchronicznej i asynchronicznej,
- analizowania procesu uczenia się na podstawie danych statystycznych zapewnianych przez platformę, np. czasu dostępu przez każdego ucznia do materiałów edukacyjnych oraz liczby wejść na platformę lub liczby prób wykonania testu;
- umiejętności modyfikacji multimedialnych materiałów tekstowych, dźwiękowych i wideo w celu dopasowania ich do potrzeb uczniów;
- korzystania z baz danych elektronicznych materiałów do nauki języków

Niezbędne jest też przygotowanie pedagogiczne w zakresie kierowania procesem kształcenia na odległość. Doświadczenia edukacyjne instytucji prowadzących kursy e-learningowe w

różnych dziedzinach pokazują, że nie ma żadnej reguły, z której wynika, że dobry dydaktyk w klasie jest też dobrym nauczycielem w systemie on-line. Obydwa sposoby edukacji wymagają innych technik i strategii nauczania

Technika

Wiadomo, iż nauczanie online wymaga infrastruktury technicznej zarówno od instytucji oferującej kursy, jak i od uczestnika. Z powodu wielowymiarowości procesu przyswajania języka istotne są materiały multimedialne, które zapewniają w sposób naturalny kontekst wypowiedzi ustnej i pisemnej. Ciekawym pomysłem na zmniejszenie problemów technicznych z jednoczesnym, częściowym rozwiązaniem problemów finansowych jest łączenie materiału językowego z sieci z materiałem na płytach CD i książką.

Metodyka nauczania języków on-line

Nauczanie niestacjonarne ma długą tradycję - zawsze wykorzystywane były aktualnie dostępne środki techniczne - korespondencja papierowa, telefon, radio, telewizja. Obecnie medium edukacji niestacjonarnej jest internet. Przez lata zostały wypracowane metody kształcenia na odległość, które są w pewnym stopniu niezależne od techniki. W kursie językowym online tradycyjna metodyka nauczania języka łączy się z metodyką ogólną stosowaną w kształceniu na odległość niezależnie od nauczanej dziedziny. Podstawy dydaktyczne i metodyczne decydujące o sposobach prezentacji i wykorzystania materiału językowego są w tym kursie sprawnie połączone z metodami stosowanymi w nauczaniu niestacjonarnym. W rezultacie daje to dużą przydatność treści i ćwiczeń zawartych w tej serii w kursach prowadzonych na odległość oraz do pracy samodzielnej lub z niewielkim udziałem nauczyciela. Warto jednak podkreślić wielkie znaczenie wsparcia udzielanego przez nauczyciela oraz współpracy w grupie uczących się razem osób.

